

H. Barbócz Ildikó

Székelyföldi képeslapok

„Magyarország nem ismeri Erdélyt. Megszokván nyugotnak venni útunkat, valamikor honunkból kiindulunk, felejtjük, hogy kelet felé egy rokon nép lakik, melyet ismernünk sok tekintetben illenék.”(Kazinczy Ferenc, 1816.) Ezért indulunk útnak sokadik alkalommal, felfedezve mindig valami újat, hisz annyi ismeretlen vár még minket a világban.

Nagykároly, Érmindszent, Zilah jelentik most a „hepehupás, vén Szilágyot”, Ady Endre földjét. Táskányi földdarabokat kerülgetve döcögünk be busszal, akárha szekér lenne, a faluba. Először a szülőház döngölt padlójára lépünk, és az 1877-es novembert igen nehéz megidézni. A kúria már tisztesebb, a századvég-századelő divatja szerint. Az itt élt és ide kötődő emberek a falakról, a tárlókból némán néznek ránk. Mi, 21. századi vándorok pedig megbabonázva és tisztelettel járjuk a szobákat körbe. Nagy az öröm mindnyájunknak, hogy ide eljuthattunk, csak az idő kevés az olvasásra, az el-ábrándozásra. Azért a gyerekekkel szöveg- és levélrészleteket, leírásokat olvastatok, s fölhangzik természetesen Adytól a Hazamegyek a falumba című vers is. Ennek hangsúlyos részlete:

„Vagyok tékozló és eretnek,
De ott engem szánnak, szeretnek,
Engem az én falum vár.”

Zilahon, ahol a költő érettségizett, a kollégium bejáratánál lekapcsolom kolléganő-imet, Klárikát és Marikát a csoportról, s a három magyar szakos együtt kéredzkedik be az épületbe. Jobbra a falon rögtön az egyik kedvenc idézetem:

„Csak akkor születtek nagy dolgok,
ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharverték.”

Régi-régi faajtók kopott résein át kiszűrődik az óra zaja, a folyosó falain tablók sorakoznak, a kovácsoltvas lépcsőfeljárón már nincs merszünk és időnk feljebb nézelődni. De ide feltétlenül be kellett lépnünk, nem mehettünk mellette csak úgy el! Ady rajongása Kincs Gyula iránt az én rajongásom a költő felé:

„Hogy szép az élet, te mondtad szüntelen
S hogy higgyük: akartad.
S míg játszadoztak rajta bús mosolyok,
Erőt és hitet prédikált az ajkad.”

A szürke-fehér-kék derengésben egyszerre havas eső zuhogott alá a szilágysági tájra. A frissen kibomlott levélhajtások harsányan integettek felém, az illatát és a hidegét, a

hűvös csapkodást inkább csak elképzelve, mert a látvány a buszablakon át fogadott, pedig örömmel kiálltam volna a lankák közé, hogy a hús permeteg áztassa hajamat, mossa arcomat, a ruhám ázzon csatakossá, mert Erdélybe, szép Tündérország mesés tavaszi földjére megtisztult lélekkel megérkezni érdemes.

Nekem a Sóvidék felé közeledve, a Görgényi-havasok és az Erdélyi-medence néprajzi találkozási övezetében kezd mocomogni a szívem, s dobban egyre erősebben a kicsi falvakon: Erdőszentgyörgyön, Sóváradoon, Felsősófalván, Alsósófalván áthaladva. Székely kapuk tűnedeznek fel, kitartó szorgalommal megművelt kiskertek, paraszti porták. A lankás-dombos, kanyargó völgyek természeti szépségén túl az teszi különlegessé a tájat és melengeti szívünket a gondolat, hogy a házakban itt már magyarul szólnak egymáshoz az emberek. Ismerősek a templomok is, melyek már messziről felhívják magukra a figyelmet, s melyeknek közelében nemegyszer megálltunk pihenni. „Egy az Isten!” – fénylő záporban olvastam hajdanán ezt a feliratot, miközben az angyalok láthatatlan esernyőt tartottak fölém, mert a buszról leszállván szárazon maradtam. Asszonyok jönnek felém az út szélén a múltból, vállukon fagareblye, már-már felismerni vélem még a kanyarokat is.

A fenyvesekbe ékelődött szállodák Szóvátát idézik a híres sós tavakkal, friss, ropogós levegővel, tujaágak közt futkosó mókussal, kürtöskalács illatával, hosszú sétákkal, a nyaralók hamisítatlan hangulatával, a kispiacra vásárolt csombor zöld ágacskájával, áfonyát lépten-nyomon vödörből áruoló cigányasszonyokkal. A Sóhegy, a Sópát fehérülő dombjai köré Parajd lakosai húzódtak, leghíresebb közöttük a falu szülötte, Áprily Lajos:

„Kis fehér felhők, kis cumulusok
lengnek szelíden és fiatalon.
Olyanok, mint a fehér lótuszok
csudakékségű, óriás tavon.”

A pénteki napon, a mindenkori kirándulás napján egyhangúan esik az eső, a havas eső. A Hargita szinte a januári arcát mutatja –Janus-arcú április!–, és mi kétségbeesetten hol a tavaszi cipőnkre sandítunk, hol a fehérbe öltözött tájban gyönyörködünk. Egyelőre turisztikai látványosságként beérhetjük a „benzinkúttól benzinkútig” állomásokkal (szegény Székely Árpád túravezető!), vagy kettőre a sofőrünk, Pista bá mikrofonos szellemeskedésével: „Figyelem! Szolgálati közlemény következik: gyorsvonat indul a 7. vágányról!”

Az úton néha szekér módjára poroszkálunk, a változatos nagyságú kátyúkat kerülgetjük. A földeken hatalmas vízfelületek csillognak, nagy a belvíz, az eső duzzasztja a tócsákat, melyek szétterülve az országutakon is átfolyanak, öntörvényűen új patakok születnek, rohannak velünk párhuzamosan az út mellett.

A sár, a csúszós út, a kidőlt fák miatt az útiterv sokadszorra módosul, A-B-C-C₁ variánsok lépnek életbe. Mivel utunkba esett Csomakőrös, megnézzük Kőrösi Csoma

Sándor emlékházát. A református tiszteletest éppen vízfordás közben érjük, onnan siet mesélni nekünk a világvándorról, aki innen indult el megkeresni a magyarok eredetét.

Zágonban a Mikes-kúriára csak a buszból vetünk pillantást, már nem áztatjuk tovább magunkat. Jobb oldalon a Keleti-Kárpátok napsütötte havas vonulata kíséri végig a Háromszékben. Csernátonon is áthaladunk, amit Ircsi is gyakran emlegetett: Bélával jártak itt. Pont azokban a percekben szólalt meg Putnokról a telefon. Nincsenek véletlenek.

Erdély megfejthetetlen és megunthatatlan, mint a szerelem. Maga a csoda. Akárhányszor lépek a földjére, megpróbálok betelni vele, megkísérelni befogadni mindazt, amit oly ízesen és természetességgel kínál. Erdélyország a földi paradicsom, az utolérhetetlen szépség és gazdagság, gazdag múlt és történelem, az időnek a kútja. Nekem húszévnyi meleg barátságoké, kitorölhetetlen pillanatoké, megismételhetetlen élményeké is. Egy erdélyi mondás cseng a fülemben: sohase mondd, hogy nem iszol a kút vizéből. Én sem mondom biztosra, hogy nem lépek többé a földjére.

Mert Székelyföldet bárhogy is nevezzük, egy olyan hely, ahol a mesék és a valóság közt kicsi a távolság, és amely szüntelen visszahív.

Égre tükröződő templom (Somkerék)